

druhů a tříd, dovolen jest za stejných podmínek dobrovolný vstup do sborů domobraneckých.

XIV. Domobrana v Tyrolsku a Vorarlbersku.

1. Zemská obrana pro obě tyto země dělí se na zemské střelce a na domobrance (zák. ze dne 28. ledna 1887 č. 7. z. z. a nař. min. zems. obr. ze dne 6. dubna 1891 č. 656). Ku domobraně povinni jsou všichni státní občané příslušní do Tyrolska a Vorarlberska, kteří nepatří ani k vojsku (námořnictvu) ani ku náhradní záloze, ani ku zemské obraně (zemským střelcům), od 19. roku svého věku až do dokonaného 42. roku, pokud nejsou pro tělesnou nebo duševní vadu ke službě válečné nezpůsobilými. Domobrana smí býti vyzvána jen ve případě a po dobu trvání válečného nebezpečí nebo v čas vypuklé války. Vyzvaná domobrana přikázána jest veliteli zemské obrany dle organisace císařem naznačené. Pokud toho zájmy válečné dovolují, má býti domobrany užito v příslušném obvodu povolacím, aneb v obvodech sousedních. Mimo hranic země sluší domobrany jen potud užiti, pokud toho místní poměry hranic a obrana země vyžadují. Pokud netřeba povolati všechny ročníky domobrany, mají nejprve povolány býti ročníky nejmladší, ač-li to ovšem ohledy vojenské připouštějí. Jsou-li domobranci povoláni na delší dobu, mají, pokud jest to možno, vystřídání býti těmi, jež dosud povoláni nebyli.

Nevystačuje-li ve válce náhradní záloha, po případě zemští střelci, kteří činnou službu nekonají k udržení řádného stavu oddílů, jež Tyrolsko a Vorarlberk k vojsku a zemským střelcům po zákonu stavěti mají, mohou výjimečně, pokud toho vyžaduje zřízení dostatečné zálohy a na dobu nezbytné potřeby válečné, k účelu shora zmíněnému povolání býti domobranci až do ukončeného 37. roku věku svého. Oba první ročníky domobrany vycvičí se v míru ve zbrani střelné. Cvičení ve střelbě, které se pravidelně dvakrát do roka předsebere, nesmí trvati déle než jeden den.

2. Střelectví v Tyrolsku a Vorarlbersku (z. z. ze dne 14. května 1874 č. 29 z. z. má hlavně za účel připravit a vycvičiti bez vojenské organisace živly zemské obrany, zvláště však podporovati organisaci domobrany.

Dopisy obchodní.

I. Právo obchodní.

Z předpisu čl. 28 obch. z. vyplývá, že kupci jsou povinni řádně knihy vésti. Ku náležitostem řádného vedení knih obchodních patří též uschovávání došlých dopisů a uschovávání snímků (kopií) odeslaných listů obchodních, jakož i zanášení těchto do knihy snímků v pořádku chronologickém (čl. 28 odst. 2 obch. z.). Norimberské konference kladly při poradě o zákonníku obch. váhu na to, aby se užilo určitějšího výrazu »přijaté listy obchodní« a »odeslané listy obchodní« na místo navrhovaného slůvka »všechny« a »všech«, poněvadž by se tím zřejmě naznačilo, že jeden chybný dopis neničí ještě průvodní moc celé knihy.

II. Právo poplatkové.

Obchodní dopisy, které obsahují právní jednání obchodu a živnosti se týkající, jsou podmíněčně osvobozeny od poplatků. Hledíc ku čl. 273 obch. z. nelze souditi, že v právu poplatkovém požívají této výhody též ony dopisy, jež se vztahují na obchody směřující ku zjednání věcí movitých, jež při provozování obchodu upotřebeny býti mají, tudíž na př. při želez-

nicích opatřování nákladních vozů nebo vůbec prostředků provozovacích (nál. spr. s. dv. ze dne 14. února 1878 č. 213).

Užije-li se formy dopisu ku vyhotovení právní listiny (směnky, dlužního úpisu, cese, účtu běžného, promessy, smlouvy pojišťovací, smlouvy o půjčku na loď nebo smlouvy společenské) aneb užije-li se této formy při jiných předmětech než předmětech obchodu a živnosti, dlužno z příslušné právní listiny neb z jednání právního poplatek zapraviti. Dopisy obchodní podléhají poplatku, užije-li se jich soudně neb úředně (vyjma případy p. s. 44 q r a 102 d e) (§ 9 zák. ze dne 29. února 1864 č. 20 ř. z.) Důkaz toho, že dopisu k tomu účelu bylo soudně užito, ku kterému byl tento vystaven, nemůže býti bezvýminečně straně uložen, nýbrž správa finanční má, nahlednuvši ve příslušná akta soudní, dokázati opak tvrzení strany. Tento důkaz již proto nemůže straně bezvýminečně uložen býti, ježto by jí tím dle okolností buď důkaz záporu buď důkaz okolnosti nějaké uložen býti mohl, která osvobození poplatkové zrušuje, což by se nesrovnávalo se všeobecnými pojmy právními o důkazním břemenu (nál. spr. s. dv. ze dne 18. ledna 1890 č. 197 sb. Budwinski č. 5096).

Osvobození od kolkování dopisů obchodních obsahujících právní jednání, jest výhoda, která za jistých podmínek obchodníkům a živnostníkům přísluší a jež zákonem ze dne 29. února 1864 č. 20 ř. z. § 9 dílem rozšíření dílem určitějšího vymezení doznala. Kdežto totiž dřívější zákony poplatkové ze dne 9. února 1850 č. 50 ř. z. a ze dne 13. prosince 1862 č. 89 ř. z. osvobození od poplatků obchodníkům a živnostníkům pouze pro dopisy jich vzájemně zaslané mající za předmět provozování živnosti za jistých podmínek poskytovaly, bylo zákonem ze dne 29. února 1864 č. 20 ř. z. rozšířeno toto osvobození též na dopisy, které obchodníci a živnostníci s osobami jinými (které nejsou obchodníky nebo živnostníky) sobě vyměňují. Tato výhoda nesmí však dále býti rozšiřována a osvobození od poplatku i jiným osobám poskytováno, jestliže pro tyto osoby právní jednání, jehož se dopisy týkají, žádným obchodem nebo živností není (nál. spr. s. dv. ze dne 4. května 1889 č. 849 sb. Budwinski č. 764 a ze dne 5. října 1892 č. 6785 sb. »Jolles« sv. II. č. 2932). Zvláštností »dopisu« spočívá v tom, že jest tento písemným sdělením nebo prohlášením pouze jednostranným, tak že dopis, který oběma smlouvajícími se stranami jest podepsán, již za písemnou smlouvu považovati dlužno, pro kterou nemohou platiti osvobození pro dopisy obchodní platící, nýbrž ustanovení zák. poplatkového o povinnosti poplatkové a zapravování poplatků. Z toho však ještě nenásleduje, že by dopisem platné dvojstranné právní jednání vzejíti nemohlo; neboť přijetí nabídky (offerty), kterého se ku souhlasu vůle obou stran vyhledává, nemusí se bezvýminečně státi písemně, nýbrž též jiným způsobem (§ 861 o. o. z. a §§ 64 a 71 popl. z.). Přijetí nabídky může se totiž státi též činy takovými, ze kterých dle okolnosti beze vší pochybnosti souditi se dá, že mají býti projevem vůle ku přijetí nabídky směřujícím (§ 863 o. o. z.). Ve smyslu popl. zák., hlavně dle p. s. 49. spočívá čin přijetí nabídky odůvodňující ve přijetí a uschování dopisu jakožto průvodního dokladu proti vydateli. Proto ručí i příjemce dopisu obchodního podmínečně osvobozeného za poplatek z tohoto dopisu, jakmile dle předpisů poplatkových poplatek z něho vyměřen byl (nál. spr. s. dv. ze dne 10. května 1890 č. 1549 sb. Budwinski č. 5307).

Úředním použitím ve smyslu zák. popl., které zakládá povinnost poplatek z dopisu obchodního zapraviti, rozumí se dle úvodu k sazbě popl.

ze dne 9. února 1850 všeliké upotřebení dopisu u úřadu, pokladny nebo veřejného úřadu k tomu účelu, za kterým byl vystaven, nechť se přinese v prvopisu nebo přepisu; podléhají tudíž obchodní dopisy i tehda povinnosti poplatkové, když se pouze jich opisy u soudu upotřebí (nál. spr. s. dv. ze dne 14. dubna 1891 č. 1378 sb. Budwinski č. 5882, nál. spr. s. dv. ze dne 13. ledna 1891 č. 5666 sb. »Jolles« č. 2935 a nál. spr. s. dv. ze dne 21. června 1888 č. 1845 sb. Budwinski č. 4140).

Doprava osob po železnicích.

1. Železniční podnikatelstva ku dopravě osob vůbec zavázaná, nesmějí odepřít dopravu osob: *a)* vyhoví-li se platným podmínkám dopravním a všeobecným železničním nařízením; *b)* je-li doprava možna pravidelnými prostředky dopravními; *c)* nebrání-li dopravě okolnosti, jež za vyšší moc pokládati dlužno, (§ 8 žel. dopr. ř., § 6 dopr. ř.). Brání-li přírodní nehody nebo jiné okolnosti jízdě na trati dráhy, má se podnikatelstvo všemožně postarati o další dopravu až ku sjízdné trati pomocí jiných dopravních prostředků, na útraty cestujících (§ 26 dopr. ř.). Je-li doprava rušena, mají železnice netoliko se postarati, aby překážky co nejrychleji odstraněny byly, nýbrž též o to, aby o tom veřejnost byla zpravena (§ 7 žel. dopr. ř., výn. min. ob. ze dne 10. ledna 1875 č. 499). Přerušování a spoždění vlaků budiž ihned obecnstvu vyvěšením návštěví oznámeno. (§ 26 č. 6 dopr. ř.) Pravidelná doprava osob děje se dle uveřejněných řádů jízdních vlaky pro dopravu osob určenými. Zvláštní vlaky může zavést správa železniční dle svého uvážení. Rakouské železnice dopouštějí na požádání zvláštní jízdy, pokud se tyto ve hlavních stanicích nejméně 2 hodiny a v ostatních stanicích den před odjezdem onoho pravidelného vlaku ohlásí, který přímo před zamýšleným zvláštním vlakem odjíždí do stanice, do které zvláštní vlak má jeti. Objednání vlaku zvláštního připouští se jen tenkrát, když to poměry dopravní dovolují. Jízdné zapravuje se dle sazby. Pro jízdu vlaků rozhodny jsou hodiny staniční (středoevropský čas, který předchází času pražskému o 2 minuty) (§ 10 dopr. ř., § 4 žel. dopr. ř.).

2. Legitimací ku jízdě jest jízdní lístek, jenž musí obsahovati: trať, druh vlaku, třídu vozu a cenu jízdní, pokud tato nepodléhá kolísání valuty (§ 12 dopr. ř.). (Připojování návštěví na jízdní lístky není dle výn. min. obch. ze dne 9. dubna 1879 č. 8772 dovoleno.) Cena jízdní určí se dle sazby. Nejvyšší dovolený obnos cen jízdních řídí se dle jednotlivých koncesních listin, resp. zákonů ze dne 15. července 1877 č. 64 ř. z. a ze dne 25. května 1890 č. 89 ř. z. Na každé stanici má se na vhodném místě výtah sazby vyvěsiti, resp. vyložit, z něhož by ceny jízdní do těch stanic, pro něž přímé lístky jízdní se vydávají, byly zřejmy. Děti do dokonaného 4. roku, pro něž se na zvláštní místo nárok nečiní, dopravují se zdarma, děti až do dokonaného 10. roku dopravují se za zmírněné (většinou poloviční) jízdné. V pochybnosti o stáří dětí rozhoduje (prozatímně) nejvyšší úředník službu právě konající (§ 11 dopr. ř.). Lístky dětské oprávnějí ku celému sedadlu (výn. gen. inspekce rak. žel. ze dne 29. prosince 1891 č. 22940). Pro cesty dvorských, státních úředníků a sluhů, jakož i osob vojenských ve službě i mimo službu, platí zvláštní dohodnutí mezi železnicemi a správou státní. Lístky jízdní třeba z pravidla u pokladny si koupiti. Opozdí-li se cestující, může jízdné též průvodčímu (konduktorovi) resp. vlakvedoucímu zapraviti. Prodej lístků jízdních možno žádati na stanicích s menší dopravou jen během poslední půl hodiny, na